

In memoriam**Видак Вујачић**

(1928-1998)

Дана 24. јуна 1998. престало је да куца срце Видака Вујачића, философа друштвеног теоретичара, аналитичара савремених друштвених збивања, публицисте и есејисте. Његовом смрћу је престала продукција једног веома значајног погона креативне научно стручне и теоријске мисли у Црној Гори. Но, остала су нам његова дјела која ће, вјерујемо, трајно обогатити наше научно и културно наслеђе.

Видак Вујачић је рођен у Растоцима (Никшић) 1928. године. Основну школу је завршио 1939. у Никшићу а гимназију 1951. у Београду. На Филозофском факултету Универзитета у Београду (филозофска група), дипломирао је школске 1954/55. године. Исте године се запослио као професор приправник у никшићкој гимназији "Стојан Церовић" гдје је предавао философију, психологију и социологију. Школске 1964/65. завршио је постдипломске студије и тиме стекао звање магистра филозофских (стичко-аксиолошких) наука. Године 1973. докторира у Сарајеву из области етике.

Скоро цијели радни вијек провео је у Институту за друштвено-економска истраживања Економског факултета у Подгорици и то од 1965. па све до одласка у пензију. Управо због тога је његово стваралаштво, његово научно и животно дјело, прави изданак ове институције – институције која је имала пионирску улогу у афирмацији и заснивању научно-истраживачког рада у области друштвених наука, посебно из области философије и социологије.

Овдје се неће подробно говорити о цјелокупном научном, односно креативном опусу Видака Вујачића. То, наравно, препуштамо будућим аналитичарима његовог стваралаштва. Овом приликом ћемо маркирати само оно по чему је Видак Вујачић препознатљив у научном стваралаштву.

Са сигурношћу се може рећи да је Видак Вујачић, на њему својствен начин, обиљежио читав један период у истраживању етоса Црногорке, о истраживању и анализирању њеног социјалног и породичног статуса. Без претјеривања се може рећи да је управо он ударио темеље овим истраживањима у Црној Гори и да је овдје остварио пионирску улогу. До појаве Видака Вујачића, осјећала се огромна празнина у филозофско-стичком сагледавању етоса Црногорке. Међутим, његови радови, ову празнину су испунили и тиме је створена солидна основа за будућа слична истраживања. Његова дјела из ове области (као што су: "Друштвено морални положај жене у племенском друштву Црне Горе", "Патријархални садржај и живот Црногорке", "Црногорка између човјечности и отуђености") биће незаобилазна штива за будућа истраживања, за будуће теоретичаре ових појав и ових феномена.

Посебан печат научном стваралаштву Видака Вујачића дају истраживања из области аксиологије, из сфере морала, посебно из области односа савремених и традиционалних вриједности. Овим областима је Видак Вујачић по-

светио знатну истраживачку пажњу. Ово из разлога што је, такође, ова област стваралаштва била дефицитарна у Црној Гори и то је напросто мамило истраживача какав је био Видак Вујачић. Овдје посебну пажњу завређују његове опсервације везане за противурјечности савремених и традиционалних вриједности у Црној Гори, као и разматрања такозваних моралних вакума, тј. анализа ситуације кад престану да важе традиционалне вриједности, а нове нијесу створене. Овим се, у ствари, жели истаћи да су ова истраживања и ова разматрања вриједна пажње, јер су усредсређена на битне проблеме, како са научно-стручног, тако и са практичног становишта. У склопу ове тематске цјелине, посебно се истичу дјела "Област вриједности", "Вриједносне оријентације с посебним освртом на систем морала и вриједности радничке класе" и сл.

Истраживачка радозналост Видака Вујачића није могла заобићи провокативност која је долазила од савремених друштвених промјена, савремених друштвених процеса. Наиме, за њега је био прави истраживачки изазов да се ухвати у коштац са наглим друштвеним промјенама које су се дешавале у нашем друштву. Стога су предмет његових истраживања биле промјене које су се одигравале у примарним друштвеним групама, затим промјене у социјалној структури, промјене у структури друштвене свијести, као и промјене у статусу интелигенције као посебног друштвеног слоја. У оквиру ове тематске цјелине, доминирају радови: "Структура друштвених група и њихова моћ у самоуправном друштву", "Трансформација породице у Црној Гори", "Промјене у социјалној структури друштва Црне Горе", "Положај и улога интелигенције друштва у Црној Гори", "Законитост развоја југословенске комуне", итд.

Видак Вујачић се огледао и у разним другим областима. Може се рећи да је његов опус енциклопедијског обухвата, што се јасно види из библиографије која се презентује у овом часопису.

Животно дјело Видака Вујачића, осим научно стручног стваралаштва, испољава се и у виду ангажовања у редакцијама познатих научно-стручних часописа као што је "Социологија села", "Encyclopaedia moderna", као и у виду иступања на многим научним скуповима у земљи и иностранству. Видак Вујачић је био подпредседник Југословенске пагвашке конференције. Он је оснивач и први председник Социјал-демократске странке Црне Горе.

На крају овог сажетог подсјећања на животно дјело Видака Вујачића, треба рећи да је он својим хуманим (људским) ликом, својим научноистраживачким креаторством, обезбиједио значајно мјесто у нашој научној и културној историји. Вјерујемо да ће овакав суд за њега изрећи и наша научна покољења.

Ново Вујошевић